

به نام خدا

بیانیه پایانی پنجمین همایش ملی تغییر اقلیم و گاهشناسی درختی در اکوسیستم‌های خزری

پنجمین همایش ملی تغییر اقلیم و گاهشناسی درختی در اکوسیستم‌های خزری در تاریخ ۱۷ بهمن ماه هم‌زمان با طلیعه چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی برگزار شد. در عصری که محیط زیست جهانی با فراز و نشیب‌ها و بحران‌های جدی مواجه گشته، مسأله تغییر اقلیم (همان‌طوری که محققین محترم در همایش به‌صورت سخنرانی علمی و پوستر ارائه دادند) یکی از مهمترین چالش‌های جهانی در کشور ما به شمار می‌رود و پیش‌بینی می‌شود در آینده نیز با این بحران با شدت بیشتری مواجه خواهیم بود؛ به‌خصوص با رشد بی‌رویه جمعیت و توسعه‌ی شتابان فن‌آوری، فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی، تغییر کاربری اراضی و به‌طور کلی توسعه‌های ناپایداری که بشر موجب آن شده، خروج گازهای گلخانه‌ای، گرم شدن جهانی هوا و مسأله تغییر اقلیم تشدید شده است. این مشکلات و بحران‌ها موجب شد که سران کشورهای مختلف، سیاست‌ها و راهکارهایی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای به‌منظور توقف و پیشگیری از آن در نظر بگیرند. در این بین، کشورهای صنعتی علی‌رغم آن‌که مسبب اصلی افزایش انواع آلاینده‌های جهان هستند، اما حاضر به پرداخت هزینه‌ها و خسارات وارده نمی‌باشند و متأسفانه این نگرش همچنان در حال گسترش و افزایش است. کشور ما ایران از جمله کشورهایی است که با وجود تنوع زیستی و اقلیمی بسیار بالا به‌واسطه حساسیت و شکنندگی محیط زیست، از میان بحران‌های مختلف زیست‌محیطی، خسارات زیادی متحمل شده است. خشکسالی‌های پی در پی سال‌های اخیر، کاهش نزولات جوی و بهره‌برداری‌های غیراصولی از منابع آب این خسارات را در کشور تشدید نموده است. شرکت‌کنندگان و برگزارکنندگان این همایش بر این عقیده‌اند که طبیعت ایران به‌واسطه تغییر اقلیم در حال دگرگونی است که در نتیجه آن، بسیاری از زیستگاه‌ها و گونه‌های گیاهی و جانوری در معرض تهدید و خطر نابودی قرار گرفته‌اند. برخی از نمونه‌های این تغییرات در بوم‌سازگان‌های طبیعی به شرح زیر مورد توافق همه‌گانی است:

- ۱) کاهش جمعیت شمشادستان‌های شمال و خشکیدگی آنها در اثر کم‌آبی و سپس حمله قارچ‌ها و حشرات برگ‌خوار،
- ۲) کاهش زادآوری و تراکم راش در ارتفاعات پایین‌بند،
- ۳) کاهش تنوع قارچ‌های اکتومیکوریزا و فعالیت‌های میکروبی،
- ۴) در معرض خطر قرار گرفتن گونه‌های دارمرز جنگل‌های هیرکانی، ارسبارانی و زاگرس،
- ۵) افزایش آلاینده‌های جوی، آب و خاک (به‌ویژه مسأله استفاده از سموم در بوم‌سازگان‌های طبیعی و مصنوعی)
- ۶) کاهش تنوع زیستی از جمله گل‌سنگ‌ها و بریوفیت‌ها،
- ۷) تغییر چرخه‌های زیستی،
- ۸) تخریب‌های زیست‌محیطی به‌بهانه‌ی توسعه در داخل بوم‌سازگان‌های طبیعی جنگل‌ها و مراتع،
- ۹) افزایش سیلاب، طوفان، رانش زمین، رقیق شدن جنگل‌ها، قاچاق چوب و گیاهان دارویی، و تشدید آتش‌سوزی‌های عمدی و غیر عمدی،
- ۱۰) فقر مالی و فرهنگی و کاهش حساسیت‌های جوامع نسبت به محیط زیست،
- ۱۱) اثر تغییر اقلیم روی اکوسیستم شکننده و حساس دریای خزر
- ۱۲) عدم بازیافت صحیح زباله و استفاده از مواد سمی و شیمیایی در کشت محصولات کشاورزی و باغبانی

و در نهایت راهکارهای پیشنهادی این همایش به شرح زیر خواهد بود:

- ۱- طرح تنفس جنگل بطور کامل و جامع از نظر مالی و اجرای قانونمند ادامه پیدا کند،
 - ۲- عدم انتقال آب دریای خزر به مناطق کویری،
 - ۳- غلبه بر بحران‌های تغییر اقلیم با تغییر شیوه زندگی بشر،
 - ۴- استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر مانند: انرژی خورشید، انرژی باد، انرژی اقیانوس‌ها، انرژی برق هیدروالکتریکی و انرژی زمین گرمایی به جای استفاده از انرژی سوخت‌های فسیلی،
 - ۵- حل بحران زمین و بحران تمدن، تنها از طریق تعامل دولت‌ها،
 - ۶- تأمین منابع مالی جهت حفاظت و توسعه ذخیره‌گاه‌های جنگلی،
 - ۷- استفاده از قوانین و مقررات استاندارد زیست‌محیطی مورد پذیرش، برای استفاده از سموم و مواد شیمیایی شوینده،
 - ۸- تقویت و توسعه‌ی فرهنگ بهره‌وری از منابع طبیعی و محیط زیست،
 - ۹- تأکید بر مهار و توقف روند تغییر کاربری اراضی و
 - ۱۰- برای ثبت داده‌های اقلیمی احداث ایستگاه‌های هواشناسی در ارتفاعات میان‌بند و بالابند
- ضمناً بر اساس بیانیه‌های مورد توافق در دوره‌های قبلی، کماکان شرکت‌کنندگان تمایل خود را جهت برگزاری این همایش هر دو سال یک‌بار ابراز داشتند.

پژوهشکده اکوسیستم‌های خزری